

Надзвичайні пригоди Робінзона Кукурузо (скорочено)

Всеволод Нестайко

Надзвичайні пригоди Робінзона Кукурузо
Перша частина з трилогії "Тореадори з Васюківки" яку розказує
Павлуша Завгородній

Стислий переказ по розділам, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Надзвичайні пригоди Робінзона Кукурузо та його вірного друга і однокласника Павлуші Завгороднього в школі, дома та на безлюдному острові поблизу села Васюківки

Розділ 1

Метро під свинарником. Тореадори з Васюківки. Собакевич

Ми з другом Іваном лежимо в бур'янах за клунею. Іванів дід кричить вилазити, бо буде гірше. Коли дід почовгав за хату, ми вилізли і нас зустріла п'ятипудова льоха Манюня. Це через неї ми вскочили в халепу: рили метро під свинарником, а вона провалилася та зняла вереск. Ми засипали метро і оглядалися, чи не йде дід. Як він лаявся, коли витягав льоху!

Поки ми працюємо, я вас познайомлю з моїм другом – Явою. Це не острів в Індійському океані. Ява Рень – мій найкращий друзяка. Коли йому було років півтора, сам себе назвав "Ява" (можливо, у нього так "Іван" вийшло). Батько Яви на скрипці грає. Корова називається Контрибуція. А дід, що льоху витягав, мисливець завзятий. На честь старого Реня навіть польове озеро люди назвали Реневим. Мама Явина – депутат райради. Якось Ява з Яришкою, сестричкою меншою, посварився і при всіх плескачів їй надавав. Так вона закричала : "Опозогив! (букву "р" не вимовляє) Маму-депутата на все село опозогив. Загаза чогтова!". Ява почервонів і втік.

Ява вважав нас хлопцями будь здоров, з фантазією. Навіть дід Салимон казав про нас: "От хлопці! Орли! Соколи! Нема на них буцегарні". Ява весь час вигадував різні штуки-викаблуки для слави: випустити пугутькало в клубі під час лекції на тему "Виховання дітей у сім'ї", старі дідові підштаники на телевізійну антену повісити. А одного разу придумав влаштувати бій биків, бо ми бачили закордонне кіно "Тореадор". Уперше в історії Васюківки – бій биків. Тореадор Іван Рень і тореадор Павло Завгородній! Ми почали обговорювати подробиці. Насамперед – бик. Кандидатура колгоспного бугая Петьки була відхилена, бо він був страшним, усі боялися його. Цап Жора (з'їв мою сорочку) теж не підходив, бо багато мекав. Я запропонував корову Контрибуцію, бо моя корова мала теля і один ріг. Ява не дуже хотів свою "психічну"

корову чіпати, а я сказав, що він просто боїться мами. Через це ми зчепилися і покотилися по траві, підбираючи на одяг усе погане, що було на землі. Так у нас вийшов не бій биків, а бій дураків. Врешті, Ява погодився на Контрибуцію.

Наступного ранку ми вигнали своїх корів. У Яви на голові був крилатий дамський капелюшок, що насувався на очі. А я ніс червоний килимок, на якому були намальовані Цюця, Гава і Рева, про яких мені мати колись розповідала різні казки, поки я не засинав. Ще ми мали дві шпаги з ліщини. Ми погнали корів аж на край вигону, де ставок. Свою корову я відігнав. Ява підійшов до самісінької морди Контрибуції і почав вимахувати килимком перед очима. Корова не звертала на нас уваги. Один раз, коли Ява схопив Контрибуцію за вухо, вона з докором глянула на нього. Але ми вчасно не зрозуміли попередження. Ява вдарив корову ногою по губі. І раптом... я побачив Яву десь високо в небі. Він почав бігти ще в небі. Я рвонув за ним. Ми влетіли в ставок, який можна назвати просто калабанею. Контрибуція бігала навколо і мукала якісь свої коров'ячі прокльони. Вона була охайна корова, в болото не лізла. Довго ми тоді стояли з Явою в болоті. А коли вилізли, корова й словом не згадала нам нашого до неї ставлення.

Коли ми засипали метро, раптом підійшов суворий дід Варава. Йому було вже 83 роки, очі мав без вій, нерухомі, тому здавалося, ніби дід навіки чимось здивований. Дід сказав їти вчити уроки, бо екзамени на носі.

Ми з Явою були у п'ятому класі, скоро мали бути випускні екзамени, яких ми дуже не любили. Ми пішли на моє подвір'я. Я живу по сусідству з Явою. Друг запропонував зробити підводного човна із старої напівзатопленої плоскодонки. Ми вже рушили, як раптом біля старого колодязя почули жалібне тонке скімління. Ява виявив, що якась свиня вкинула туди цуцика. Кинулись рятувати його. Ява сів у цеберку, я опустив його. Спускати було неважко. Ява гукнув, що забрав товариша Собакевича, я почав тягнути назад. Собакевич виявився кудлатим, клаповухим рудим цуценям. Ім'я Собакевич, жартома дане йому Явою, пристало до нього одразу й назавжди. Ми побігли до річки скупати цуцика.

Розділ 2

"Вермахт!.. Двадцять залізних!.."

Одного разу Галина Сидорівна спитала мене урок. Я встав і за звичкою штовхнув Яву, щоб підказав. І тут Собакевич, що сидів у Яви за пазухою, вистромив голову і гавкнув. Вчителька вигнала нас з класу.

Вже виходячи надвір, я прихопив з собою шкільний дзвоник, що лежав без нагляду. Разом з Собакевичем ми сховалися у бузкові кущі за школою. Ява прикріпив дзвінок Собакевичу моїм паском від штанів, бо мотузки ми не мали.

Раптом за стіною сараю ми почули голоси Бурмила (його сарай межував зі школою, Бурмило жив сам і був рибалкою) і Книша (шофера, що жив по сусідству з Явою). Вони говорили про "подаруночок від німців", якого "на десять років буде", "має бути двадцять залізних", "купимо в Києві, що треба, і за діло".

Ми з Явою презирнулися, бо це було цікаво для нас.

Та в цей час почувся голос шкільного дзвоника. Ми не помітили, що Собакевич побіг попід вікнами школи за куркою. За цуцням кинулись, і воно побігло до нас з Явою. Ми почали тікати, але я не міг добре бігти, бо тримав штани, які злітали без паска. З'явилася Галина Сидорівна і сказала, що завтра на екскурсію до Києва ми не поїдемо.

Розділ 3

Пригоди в Києві. Наші підозри дедалі зростають. Старшина Паляничко

У дворі школи стояла вантажна автомашина, яка мала везти учнів на екскурсію у Київ. Усі були радісні, крім нас з Явою. На наші вмовляння Галина Сидорівна сказала, що взяти нас – непедагогічно. Я з тривогою позирав на Бурмила й Книша біля машини (Книш віз дітей у Київ). Невже ми залишимося і не визнаємо, що робитимуть вони у Києві? Раптом Ява смикнув мене, і ми кинулись до машини. Сховалися під стільці на машині, поки Галина Сидорівна не бачила. Звичайно, всі бачили це, але то вже на їхній совісті.

Через деякий час машина рушила. Ніхто нас не виказав. Їхати по вибоїстій дорозі на вантажній машині, лежачи у кузові під стільцями було тяжко: потилицею об стілець – лобом об дно кузова. Коли виїхали на асфальтове шосе, усі заспівали:

Знов зозулі чути голос в лісі,

Ластівки гніздечко звили в стрісі...

Ми з Явою ("А, все одно не почують у такому хорі!") затягли і собі на все горло. Ми так захопились, що навіть не відчували, коли всі припинили спів, бо машина проїздила під вербою. Під стільцями ми співали: "Жде-ге-е дівчина, жде-ге-е". Вчителька крикнула вилазити і назвала нас шпигунами. Ми опустили голови і сказали, що більше не будемо.

Нарешті приїхали в Київ. Пішли у метро. На станції "Хрещатик" ми з Явою вибігли за Книшем і Бурмилом. Ніхто й помітити не встиг, як ми вискочили. Шпигуючи за водієм і рибалкою, зайшли ми у магазин "Динамо" і сховалися там за сніп із бамбукових вудлищ. Книш і Бурмило купили ласти для підводного плавання і маску з трубкою. Злодійкуватو озираючись, Книш і Бурмило вийшли з магазину. Ми теж рушили, та раптом перекинули вудлища. Крики, зойки, паніка. Ми кинулися тікати.

У метро ми з другом побачили піджак Бурмила. На станції "Дніпро" вийшли за ним. Та виявилось, що це був не Бурмило. Раптом з репродуктора на всю станцію, залунало: "Учні з села Васюківки, що приїхали на екскурсію до Києва, Рень і Завгородній, вас чекають на виході з станції "Дніпро". Вперше у житті наші прізвища назвали по радіо. Зустрів нас на виході здоровенний вусатий міліціонер, старшина Паляничко. Ми подумали, що попалися за ті вудилища, що порозкидали. Міліціонер повів нас до машини і кудись повіз. Ми думали – у тюрму. Ява навіть сказав, що старшина взяв не тих, що треба, що ті шпигуни купили вже акваланг. Міліціонер думав, що ми жартуємо. Приїхали ми до Історичного музею. На третьому поверсі зустріли Галину Сидорівну з класом. Вчителька сварилася, що з усіх двадцяти дев'яти учнів примудрилися загубитися саме ми. Галина Сидорівна червоніла і дякувала Паляничкові. Він не зводив

очей з учительки. Старшина Паляничко ходив потім з нами всюди, а коли ми їхали додому, урочисто віддавав честь.

Дорогою додому ми співали:

Ось і вечір, вівці біля броду

З Черемошу п'ють холодну воду.

У садочку вівчаря стрічає

Дівчинонька, що його кохає.

А ми з Явою лукаво тягли на все горло:

У садочку старшину стрічає

Дівчинонька, що його кохає.

Стислий переказ по розділам, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Розділ 4

Тренування на плесі. А чи не шукають вони Папушину рушницю?

У плавнях Книш сидів на березі, а Бурмило у масці і лапах пірнав у воду. Йому було важко, Книш радив тренуватися ще.

А ми з Явою за цим підглядали і міркували, для чого вони це роблять. Ява думав, що вони шукають рушницю Папуші. Плавні у нас на багато-багато кілометрів тягнуться на південь. Тут багато дичини, тому часто приїжджають мисливці, які спиняються у діда Варави. Позаторік на відкриття полювання мисливців до нас понаїхало безліч. Човни одразу всі порозбирали. А київські уночі приїхали, і човнів не вистачило. Одна дідова довбанка лишилася. На ній я перевозив мисливців: я був легкий і нас легко могло пливти двоє. Був між мисливцями немолодий уже Папуша. Коли ми попливли і були на середині ріки, над нами низько пролетіло троє крижаків. Папуша враз сіпнувся, скинув рушницю (мисливець він був дуже азартний), та вистрелити не встиг, ми перекинулись у воду. Рушниця втонула, а Папуша довго кричав: "Ружйо! Ружйо!". Дно було замулене, витягти важко. Скільки не приїздив після того Папуша, завжди гірко зітхав, згадуючи свою "дорогу утопленицю".

Тим часом Бурмило знову пірнув, а Книш сказав, що досить на сьогодні, бо має спецзавдання на аеродромі. Ми з Явою презирнулися і швидко попливли до берега.

Стислий переказ по розділам, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Розділ 5

Кишенькова атомна бомба на транзисторах. Хто такий Фарадейович

На колгоспному подвір'ї ми з Явою тихенько залізли на кузов Книшевої машини. Згодом прийшов Книш, не зазирнувши у кузов, він поїхав.

Приїхали ми на районний аеродром. Прилетів літак, з якого льотчик виніс Книшеві довгасту коробку, з якої стирчала трубка. Книш взяв коробку обережно, наче в ній була

вибухівка. Поїхали назад ми дуже-дуже помалу. Ми перелякалися, що в коробці могла бути атомна бомба, тому зіскочили з машини на ходу. Пішли за машиною. Вона зупинилася біля подвір'я Фарадейовича. Він – незвичайна, чудова людина. Працював бібліотекарем, але був винахідником: придумав паровий двигун, що сам качає воду з колодязя, садову драбину, яка сама розкладається, гідро-газову поливальницю на три атмосфери. Недаремно прозвали його Едісон Фарадейович (насправді він Антон Фадейович). Всі любили старого, бо був добряга. Сердився тільки тоді, коли хтось подер книгу. Тоді він говорив: "Дав би я йому по западному полушарію". Але нікого не бив. Дітей він любив страшенно, бо своїх з бабою Оксаною не мав. Урожай свого чудового саду роздавали дітям. Останнім часом баба Оксана хворіла, Фарадейович через день їздив у район до неї. І сьогодні якраз поїхав.

Книш заніс коробку у хату Фарадейовича (хату він ніколи не замикав). І враз ми подумали, що Книш хоче підірвати хату. Коли Книш поїхав, ми кинулись до хати. Коробка була на столі. У коробці – синій термос, з кришки якого стирчить скляна трубочка, обгорнута марлею. Ява відкривав кришку, а я крикнув "Обережно". Нам було так страшно, що я гепнувся на підлогу, розбивши глечик з водою. А з термоса витікала якась рідина. Тремтячими руками Ява закрив кришку термоса. А потім ми збирали черепки і витирали калюжі своїми штаньми й сорочками.

Розділ 6

Виявляється, то глобулус! Космічні мрії Фарадейовича. "Життя — заплутана і складна штука!"

Думка про ту шкоду з термосом не давала нам спокою. Фарадейович приїхав аж надвечір. Наступного дня виявилось, що це він дав завдання Книшу привезти з аеродрому загадковий термос.

Зранку ми побігли до хатини Фарадейовича. Там уже було повно юннатів-старшокласників. Винахідник вийшов на ганок з термосом у руках. Ми з Явою отримали по потилиці від здорового дев'ятикласника Гришки Бардадима. Потім усі вирушили на Високий острів.

Ми з Явою припливли раніше за всіх, бо знали у плавнях такі вузесенькі протоки серед очеретів, які рідко хто в селі знав. Високим острів назвали тому, що в нього високі береги. Посередині острова було озерце. Сховавши свого човна в очереті, ми причаїлися в кущах. Недалеко від нас стояв курінь Бурмила – то була його мисливська база. Самого Бурмила не було.

Троє човнів привезли Фарадейовича і учнів. Винахідник розповів, що вміст термоса прилетів із Сахаліну. І це майбутня їжа астронавтів – водорість глобулус! Його треба виростити у природних умовах. І може колись астронавти пригощатимуть глобулусом марсіян або якихось інших гавриків.

Тут ми з Явою захвилювалися: ми ж розлили половину вмісту термоса. Ми вибігли з-за кущів і крикнули не лити. Ми призналися у всьому на вухо винахіднику і чекали оримати "по западному полушарію". Але Фарадейович сказав усім, що ми з Явою запропонували спершу добре зміцнити греблю, очистити плесо, а вже тоді...А нам

вчений шепнув, що вистачить того, що лишилося в термосі.

Гришка Бардадим знову ляснув нас по потилиці, але від радощів ми навіть не відчували. Ми з азартом взялися очищати греблю. Незабаром озеро стало чисте. Фарадейович вилив у озеро рідину.

Того дня у селі тільки й балачок було, що про глобулус. А для себе я зрозумів, щоб щось петрати, треба вчитися, вчитися і вчитися. І тут я згадав, що через кілька днів – перший у моєму житті екзамен.

Розділ 7

Екзамен. Де Ява? Що з ним?.. Переекзаменовка...

Я хвилювався перед екзаменом. Ява не дуже боявся, говорив, що мама – депутат, двійку йому не поставлять. Я розумів все, зараз батьки Яви у закордонну командировку поїхали, до Чехословаччини. А мої батьки – звичайні люди. І мені ставало сумніше й страшніше.

Зранку в день екзамену я зайшов по Яву, але його не було ніде. Дід Варава повів Яришку, сестричку Явину, в дитсадок. А де ж Ява? Я бігав по селу. Друга не було ніде.

Довелося йти на екзамен одному. Усі почали писати диктант з української мови. Я писав механічно, навіть не думаючи, що пишу. Потім перевірили написане. Учні уже почали здавати роботи, як у клас влетів Ява. Захеканий, скуйовджений, мокрий, весь у болоті з ніг до голови. Слідом за ним такий же брудний Собакевич.

Галина Сидорівна поточилася й трохи не впала. Ява сказав, що був у плавнях, рибалив. Вчителька сказала, що екзамен складатиме восени, як двієчник. Ява вибіг з класу.

Я бігав по селу, шукав друга, але його знову не було. Біля хати Яви по сусідству Книш жив, саме сидів на даху нової, недобудованої ще хати, клав черепицю. Він побачив діда Вараву і сказав, що чув про переекзаменовку. Дід мовчав, а Книш посковзнувся і гепнувся на землю.

Ввечері я побачив Яву, він готувався до зустрічі з дідом Варавою.

Розділ 8

Що трапилось з Явою. "Не поїду я...". "Дітей б'ють тільки імперіалісти..."

Зранку я відразу побіг до Яви. Він сидів на призьбі і різав картоплю й буряки для льохи. Виглядав нещасним пригніченим наймитом. Я згадав свою четвірку за диктант і мені стало так прикро, наче я зрадник. Ява розповів, що зранку в день екзамену вискочив з хати і почув голоси у Книшів. Жінка говорила Книшеві, що боїться, що його посадять, а вона носитиме передачі в тюрму. Ява вирушив за ним, мене не встигав покликати. Собакевич побіг з Явою. У плавнях Книш поплив човном, а для Яви лиш лишилася благоденська гнила плоскодонка, з якої ми підводного човна зробити хотіли. Пливли у бік Високого острова. Раптом плоскодонка почала тонути: Собакевич витягнув шматину з дірки човника. Ява ледве не втонув. А коли заткнув дірку у човні травою, вихлюпав воду і повернувся у село, на екзамен було запізно.

Ява говорив, що я тепер поїду у табір в Одесу без нього: дід Варава ще вчора одніс у школу і здав Явину путівку.

Вдома я сказав, що у табір не поїду. Мама з татом дивувалися. Батько навіть погрозив, що виб'є мене ременем. Я відповів, що дітей б'ють тільки імперіалісти. Батько вже замахнувся ременякою, але тут мати кинулася на захист. Батько подерпутівку. Мені так було жаль.

Розділ 9

У якому Павлуша розказує, як він подружив з Явою

До четвертого класу я з ним не дружив. Бо він мене при всіх у калюжу пхнув, як я його картуза на вербу закинув. А я був у новісіньких штанях і сів у самісіньке рідке багно. Ганька Гребенючка так сміялася, що в неї аж булька з носа вискочила. Я дружив з Антончиком Мацієвським. Але одного дня...

Був сонячний теплий вересневий день Ми сиділи на баштані і хрумкали кавуни. Дід Салимон – баштанник наш, саме пішов у сільмаг по цигарки. Ми були спокійні, бо там він зустріне якогось свого друзяку, діда Вараву абощо, і вони розмовлятимуть до смерку. Ми наїлися так, що кидалися кавунами, а потім Стьопа Карафолька придумав робити з кавунів піраміду. Стюпу ми не любили, бо був відмінником. Мене вибрали фараоном, і хлопці заметушилися, обкладаючи мене кавунами. І раптом пролунав пронизливий крик Антончика: "Хлопці! Тікай! Дід!". І всі кинулися врозтіч. Я вже бачив розлючене обличчя діда і чув, як він сопе. І тут з'явився Ява. Він схопив кавуна і пожбури в діда. Дід ловив, бо був баштанник і йому було шкода кавунів. Так Ява кидав кавуни, а я звільнявся. Через кілька хвилин ми з Явою втекли.

На другий день наша дружба з Явою була ще більш скріплена. Так би мовити, кров'ю. Бо дід Салимон поділився своїми враженнями про фараонську піраміду з нашими батьками. І батьки вибили по тому місцю, про яке при дівчатах не говорять. Ще й приговорювали, що Стюпка не такий.

Стислий переказ по розділам, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Розділ 10

Ми – кріпаки. Приїзд Явиних батьків. Пістолети

Після відмови від путівки тато давав мені багато роботи: я чистив свинарник, рубав дрова, порався в саду і на городі, копав здоровеннецьку яму на помії та сміття. З Явою ми бачились мало: не було часу. Говорили через тин. Ява жалівся, що став кріпаком.

Один тільки раз Ява прибіг до мене захеканий. Він бачив, що Книшиха казала Книшу гарно все позакривати, і вони пішли у хату. За хвилину ми вже дряпалися на величезний паркан Книшів. Книш був водієм, а Книшиха вважалася дуже хворою. Але щодня торгувала на базарі. На свята вони пили пляшку спирту. Книші нікого до себе не запрошували ніколи.

Ми з другом вилізли на горіха і почали дивитися крізь вікно у Книшеву хату. Книші сиділи за столом і їли торт. Ротяки в обох були замурзані кремом, а в Книшихи крем був і на "румпелі". Оскільки дивитися на цю картину було гидко, ми пішли додому.

Літо минало. Нам навіть почало вже здаватися, що все ми про Книша та Бурмила

вигадали.

Скоро мали приїхати батьки Яви і дізнатися про переекзаменовку. Явина мати була рішуча жінка. Тато – добряк, а мати – грім і блискавиця. Явину тривогу я розумів.

І от Явині батьки приїхали. Радісного галасу й метушні – повен двір. Родичі, сусіди, знайомі приходили. Явині батьки понавозили подарунків. Нам з Явою обом подарували по чеському водному пістолету. Через п'ятнадцять хвилин ми їх мало не втратили назавжди. Бо стріляли водою у собаку, кота, курку і... діда Салимона, прямо по лисині. Нам сказали стріляти по неживих цілях. Але ми з Явою вирішили, що Стьопа Карафолька, Антончик Мацієвський, Гришка Сало, Вася Деркач цілком підпадають під рубрику "неживі цілі". Через якусь годину всі були мокрі.

На другий день рано-вранці Явині батьки поїхали на кілька днів до Києва звітувати про свою командировку. І дід Варава не встиг розказати про переекзаменовку. Та все одно настрої у Яви був кепський. Наступного дня він прибіг до мене і розповів, що Книш і Бурмило подалися в плавні.

Розділ 11

Трагедія в кукурудзі. І хто б, ви думали, нас врятував?..

Книш з Бурмилом пішли дорогою, а ми з Явою – понад дорогою, скрадаючись у величезному лані кукурудзи. Та не пройшли ми й ста метрів, як Книш нас помітив. Ми з Явою гепнулися на землю і, мов зайці, навкарачках дременули в глиб кукурудзи. Коли небезпека минула, почали вибиратися з кукурудзи. Через півгодини ми сіли відпочити. І раптом у мене виникла ідея: вилізти на найтовщу кукурудзину і глянути, де дорога. Та я впав і нічого не вийшло. Важко сказати, скільки ми йшли: півгодини, годину чи дві, і скільки ми пройшли: кілометр, два чи десять. Ми лягли на землю. Довго лежали. Було тихо. Лише кукурудзяне листя шурхотіло над нами. Раптом захотілося їсти, ми згадували, які страви були вдома на обід. Почали співати, переспівали усі пісні. Ми лежали, знесилені від голоду, від пісень, від безнадійних думок. Я знайшов у кишені м'ятну цукерку. Раніш я б її, мабуть, просто викинув. Цукерку ми поділили порівну. Згодом захотілося пити. І раптом ми почули... пісню. І забувши про все на світі, ми кинулися на пісню і закричали: "Люди! Пождіть! Людоньки! Сюди!". Я, здається, навіть вигукнув оте ганебне "Рятуйте!". Нас знайшли Бурмило і Книш. Книш реготав: "І заблудилися? У кукурудзі?". Бурмило теж сміявся. Обоє були п'яні.

Розділ 12

"Не зви мене більше – Ява, зви мене – Кукурузо!"

На другий ранок після тої трагедії в кукурудзі я ішов в магазин. Була неділя, біля магазину – повно людей. Дід Салимон і інші дядьки почали сміятися з мене через пригоду у кукурудзі.

А згодом зі мною попрощався Ява. Він вирішив втекти з дому на безлюдний острів у плавнях. Там було багато островів. Ява саме прочитав "Пригоди Робінзона Крузо". Я перекрутив на "Кукурузо". Крузо пробув на безлюдному острові двадцять вісім років два місяці і дев'ятнадцять днів. Друг сказав, що мені доведеться самому стежити за

Бурмилом і Книшем й викривати їх. А Ява не міг жити у селі через переекзаменовку і кукурудзу.

Ява погодився бути Кукурузо, бо Крузо вже був, а тут після пригоди в кукурудзі – саме те, що треба. Так Ява став Робінзоном Кукурузо. Я мав деколи провідувати друга.

Стислий переказ по розділам, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Розділ 13

Шукаємо острів

Ми вирішили вибрати підходящий безлюдний острів. Дід Варава пішов у сільмаг. А ми на старій плоскодонці подалися у плавні. Минули вже п'яте плесо, але жодний острів не подобався Кукурузо. Врешті, вибрали один, на якому росли кущі верболозу, верби і тополі, і були виходи до води. Острів був чудовий. Дерев багато і сухого гілля для вогню. В очеретах качки кричуть. Значить, дичини повно. На чистоводді попід берегом риба для юшки. Посеред острова галявина. Край галявини величезна стара плачуча верба, біля неї ми зробили курінь з лози.

Вернулися у село, діда досі не було. Ява збирав необхідні речі: ложку, сіль, хліб, ліхтарик, сокиру. Яву з сокирою в руках застав дідо, але ми вишмигнули з хати.

Розділ 14

Робінзон Кукурузо висаджується на безлюдний острів

Зранку Кукурузо усе зібрав у човен: берданка, удочка, ліхтарик, ложка, ковзани (на зиму), сокира, черв'яки, харчів ціла торба, дві таблетки пірамідону (на випадок хвороби). Лишолося відпроситися у діда. Кукурузо просився до тітки Ганни у сусідньому селі. Там зараз гостювала сестра Яришка. Дідові уривався терпець і він відпустив друга на два дні.

Ми попливли у плавні. Весь час мовчали. Ще ніхто в світі не прощався на так довго. На прощання я віддав Кукурузо свій складаний ніжик і гачки для рибалки. Мені було важко розлучатися зі своїми скарбами, але це ж було для друга. Кукурузо дав назву острову. Відтепер це був острів імені Переекзаменовки. Ми попрощалися. Кукурузо раптом вибачився, що позаторік кинув мене у калюжу. Я теж вибачився, що картуза Явиного на вербу закинув.

Розділ 15

Перший день на острові імені Переекзаменовки.

Розділ, розказаний Робінзоном Кукурузо своєму другу і однокласнику Павлуші

Коли Павлуша поплив додому, настала така тиша, що я не знав, що робити. Погано мені було. Харчів я не чіпав. Вирішив наловити риби. Але вона не клювала. Кінчилося тим, що я обірвав гачок. З досади я з'їв пів торби харчів і заснув на сонці. Прокинувся геть обпеченим. Потім скабку в пучку загнав, під самий ніготь. Добре, що хоч не нарвало.

Сонце почало сідати, і я знову відчув апетит. Я знову закинув удочку. І на цей раз

мені пощастило. Та коли варив юшку, виявилось, що каструлька протікає. Посьорбав я з огидою недовареної юшки, яка ще не встигла витекти, і сів. Темніло і ставало страшно. Поліз у курінь і вирішив записувати свої пригоди на острові.

Спати не хотілося, вийшов з куреня. Аж раптом тінь упала на плесо. З-за очеретів вплив човен, у якому на повний зріст стояв хтось високий і довгим веслом нечутно правив. Човен линув прямо до острова. Було страшно. Хто то вночі у плавнях? Я не міг більше сидіти на місці. Схопився, ступив задерев'янілими ногами кілька кроків у темряву до куреня. І раптом – на когось нашттовхнувся... Хтось вхопив мене цупкими руками за плечі. Крик жаху застряв у мене в горлі. Я впав. Хтось навалився на мене, дряпнув по обличчю і...

Тут розповідь Робінзола Кукурузо обривається, бо Павлуша в цьому місці ойкнув і почалася розмова, якої читач не зрозуміє, доки не почує про те, що сталося того дня і тої ночі з Павлушею Завгороднім.

Розділ 16

Павлуша Завгородній знову розказує про те, що він робив у той день і в ту ніч

Приїхав я з острова Переекзаменовки і одразу заходився лагодити плоскодонку. Поки зайнятий був роботою, то ще нічого, а потім охопила нудьга за другом. Ввечері сказав мамі, що піду спати на сіно. Взяв ковдру і вийшов. А потім пішов у плавні.

Коли плив до Яви, раптом побачив величезну сіру постать на човні попід самим берегом. Від страху серце в мене покотилося кудись униз. Тим часом незнайомий човен зник за прибережними очеретами. Я наліг на весло й спрямував човна до берега, з іншого боку. Пристав, виліз і обережно почав прокрадатися в глиб острова до Кукурузо.

Я витягнув руки вперед, бо було темно. І раптом на руки мої хтось нашттовхнувся. В наступну мить я відчув страшний удар по ногах і полетів на землю. Я шалено замотав руками й ногами. Дряпнув по чомусь м'якому. Згодом я мчав через хащі, ламаючи гілки, спотикаючись і нашттовхуючись на дерева. З розгону вскочив у човен і щодуху почав одгрібати від берега. Погоні не було. Опам'ятався я лише тоді, коли пристав до берега біля села. Мокрий ліг під свою ковдру і заснув.

Розділ 17

"Сьогодні вночі..." Таємниця от-от розплутається

Зранку поплив до Кукурузо. Він радісно усміхався мені. Тільки ніс у нього був облуплений і на щоці була подряпина. Друг розповів, що вночі на нього напали шпигуни. Кукурузо показав наслідки: подряпину на щоці і синець на ребрах. А це ж вночі билися ми з другом. І я розказав усе, що трапилося зі мною цієї ночі. Але Кукурузо признався, що налякався незнайомця і всю ніч просидів на дереві.

Раптом ми побачили, що на плесо вплив човен. У ньому сидів Книш. Човен плив тим самим "курсом", що й незнайомиць уночі. Ми кинулись до плоскодонки і почали огинати острів, наближаючись до того місця, де вночі зник незнайомиць. Ми впливли на Високий острів. Ондо й Бурмилів курінь. Попід берегом стояло два човни. З-за куреня лунали голоси Книша і Бурмила. Їх не було видно. З їх розмови ми дізналися,

що Бурмило вночі ставить ятери на рибу, а вночі має зробити якесь діло. Ми кинулись до острова Переекзаменовки. Так он воно що! Значить, то вночі Бурмило був, ятери ставив. Але що ж сьогодні вночі робитиме Книш на Високому острові? Що навіть Бурмило його одговорював.

Я згадав, як Книшиха продавала на базарі якісь льобулі, кричала, що у цій цілющій водорості купа вітамінів і з неї треба заварювати чай. Тільки це був не глобулус. І може, тепер Книш на глобулус зазіхає.

Раптом залунала пісня.

Розділ 18

Несподівані Ігор, Валька та інші

Ми з другом побачили білі човни, у яких сиділи піонери. В першому човні стояв високий вожатий. Човни пристали до берега острова Переекзаменовки. Серед піонерів ми побачили й кількох васюківських юннатів. Ми в цей час сиділи на дереві, і нас ніхто не бачив. Якась висока цибата дівчинка натрапила на курінь Кукурузо і потягла звідти рушницю. Тут Кукурузо вже не витримав, і ми злізли. І одразу нас оточили.

Це були юннати з Києва. Цибата дівчинка звалася Валька. Юннати приїхали побачити глобулус. А завтра приїде сам професор Дудка і кореспондент з газети.

Один хлопець показав нам приймач, який зробив сам. Кукурузо трохи червонів через Вальку. Він взагалі чогось дуже часто поглядав на оту Вальку. Найшов на кого дивитися! Гірша за Гребенючку у сто разів.

Штурман човна – Сашко, почав варити на вогні обід. Сашко був менший за всіх, але його всі любили. Дівчатка допомагали йому куховарити.

Коли ми розглядали приймач, прийшла Валька і зіштовхнула Ігоря (того, що приймач зробив) з пенька. Ігор тільки усміхнувся у відповідь. Ми з Кукурузом здивовано презирнулись. Якби мені зробила таке Гребенючка, я б їй так дав, що вона б ногами вкрилася.

Валька почала настроювати приймач і знайшла мелодію. Вона дивилися на плесо і сказала "Лебедине озеро" (про мелодію). Тут Кукурузо сказав, що це озеро не Лебедине, а Качине, бо лебеді в нас не водяться. Валька раптом як зарегоче. Кукурудзо почервонів.

Згодом ми їли юшку, яка мені видалася надзвичайно смачною. Після того, як наїлися, почали співати різні пісні. Валька станцювала козачок. Кукурузо чомусь почервонів і неспокійно совався на місці. А потім всі почали купатися. Але чужі хлопці не міли стрибати з верби у воду. І отут Кукурузо показав, що таке васюківські хлопці. Видерся на самісіньку верхівку, розгойдався, як мавпа, на гілці і як стрибоне. Всі тільки ахнули. Я теж хотів стрибнути, але мене спіткала невдача: зачепився за сучка і розпанахав труси, аж резинка лопнула. Стрибати вже не міг, бо загубив би труси. Дівчатка запропонували мені, що зашиють труси. Я відмовився і поліз у курінь зашивати свою ганьбу. У курені випадково знайшов "Граматику", зошит з вправами і здогадався, що Кукурузо готувався до осінньої переекзаменовки.

До острова приплив Гришка Бардадим і кілька наших хлопців-юннатів:

Фарадейович прислав запросити гостей з Києва до нього. Бардадим назвав нас з Явою босяками на все село. Але ніхто навіть не засміявся з нас. Валька вигукнула, що ми нормальні, а не босяки. Ігор підтримав її слова, і всі решта – теж. Валька залишила Кукурузові свою адресу. Всі відпливли, а ми з Кукурузо лягли і мріяли про такий приймач, як в Ігоря.

Коли я відпливав додому, друг попросив привезти йому скиглика (такого всохлого пряника, що продавався у сільмазі, коли вгризаєшся в них зубами, вони скиглили).

*Стислий переказ по розділам, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.*

Розділ 19

У сні і наяву

Вдома я допомагав мамі, як тільки міг, щоб на ніч відпустила, Кукурузо ж чекатиме. Після обіду я ліг спати. Мені навіть наснилася Гребенючка, Кукурузо, який став губернатором острова Переекзаменовки, Книш і Бурмило.

Коли прокинувся, вдома не було нікого. На вулиці зустрів Гребенючку. Я виглядав сумним, і вона глянула на мене з щирим співчуттям, спитала, чому не виходжу на майданчик грати волейбол. Мені раптом дуже захотілося розказати їй і про острів, і про Книша з Бурмилом, і навіть про сон. Я допоміг їй набрати води з криниці. А коли вона вже йшла додому, попросив грошей на скиглика. Вдома взяв гроші в мами, віддав Гребенючці. Мати відпустила на ніч. Ще й харчів напакувала повнісіньку торбу.

І коли зайшло сонце, я вирушив.

Розділ 20

"Руки вгору!"

Кукурузо зрадив мені і їв скиглика. Коли стемніло, Кукурузо взяв свою рушницю і ми попливли на Високий острів. Ми планували кричати "Руки вгору!", зловити злочинців, яких я відведу до міліціонера, а Кукурузо залишиться на острові.

Довго ми сиділи в кущах на Високому острові, поки не вплив човен. Він плів прямо до берега. В човні грізна постать гребе веслом. Кукурузо клацнув курком і крикнув: "Руки вгору!". Я вереснув: "Дядя міліціонер, сюди!". Кукурудо знову гукнув "Руки вгору!". Постать спитала: "Га?". З Кукурузових впала рук рушниця. А я, згадавши про ліхтарик, присвітив. Перед нами був дід Варава. Дід сказав, що шукав свого онука-дурника. Дід все зрозумів, коли не побачив вдома Явиної рушниці. Навіть у Піски до тітки Ганни сховався, шукаючи онука. Ми не чекали, що дід не лятиметься.

Раптом дід сказав припинити, бо із стружки вплив човен. Він пристав до берега. З човна виліз Книш. В одній руці він тримав великий залізний лом, а в другій – відро й друшляк.

Книш забрів по коліна у воду озерця на острові й почав друшляком збирати щось. Дід вийшов з кущів. Від несподіванки Книш сів у воду. Дід наказав нам ловити Книша і везти в село. Той почав усе пояснювати: Книшиха хотіла торгувати глобулосом і відправила чоловіка красти. Тоді ми з Явою розповіли про акваланг і все, що знали.

Книш сказав, що шукав у плавнях спирт, який тут німці колись лишили. Дід Варава, коли ми вже везли Книша, тихо сказав: "А той спирт партизани ще у сорок третьому виловили. Для госпіталю. Було б старожилів спитать, перед тим як у воду лізти".

Розділ Останній

Отак закінчилися пригоди Робінзона Кукурузо на безлюдному острові поблизу села Васюківки. Наступного дня приїхав професор Дудка і кореспондент газети. Професор виявився молодішою вродливою жінкою, яка сказала, що глобулус – "прекрасний штамп хлорели". Фарадейович сяяв від щастя (до речі, в цей день виписали з лікарні його жінку). Юннати теж сяяли (кореспондент обіцяв написати про них у газеті). Потім Фарадейович при всіх подякував нам з Явою за врятування глобулусу.

* * *

А незабаром у клубі був товариський суд на Книшем. Ми з Явою були головними свідками. А після суду до нас підійшов Гришка Бардадим і похвалив нас. То був день нашої слави...Але ми чомусь не відчували тої шаленої радості, про яку мріялося. Ява сказав, що інші хлопці мають високі досягнення, а ми тільки підштаники на телевізійну антену вивішувать уміємо.

* * *

...І от уже позаду літо. Знову парта, знову уроки. Книші виїхали на Харківщину. Бурмило пити кинув, і браконьєрський реманент свій поламав і повикидав. Ява склав переекзаменовку і теж перейшов до шостого класу. Цілий серпень ми готувались вдвох. Не скажу, щоб це було дуже цікаво. Але хто сказав, що для друга треба робити тільки те, що цікаво? На переекзаменовку я пішов теж разом з Явою. І диктант ми писали удвох. Я написав гірше, ніж Ява. Він зробив тільки дві помилки, а я три. У книзі "Робінзон Крузо" Ява тримає адресу Вальки.

Під час уроку ми вирішили випробувати механічний пристрій для розстібування гудзиків. Крреkk! – раптом дзвінок на весь клас клацає пружина і б'є знизу Стюпу Карафольку, що сидить перед нами. Карафолька скрикує. Над нами чути гнівний голос Галини Сидорівни: "Завгородній і Рень, вийдіть з класу!".

Стислий переказ по розділам, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.